

15 EYLÜL DÜNYA LENFOMA FARKINDALIK GÜNÜ

Lenfatik sistem vücudun önemli bir parçasıdır. Vücudun mikroplarla savaşan ağı lenf düğümleri, dalak, timüs bezi, kemik iliği ve diğer vücut bölümlerini içerir Lenfatik sistem kanserine lenfoma denir.

Lenfomalar, lenfoid dokularda doğal olarak bulunan lenfosit adı verilen hücrelerden gelişen kötü huylu lenf bezi hastalıklarıdır. İki ana lenfoma türü vardır;

1. Hodgkin Lenfoma (Hodgkin Hastalığı olarak da bilinir ve lenfomaların yaklaşık %25'ini oluşturur)

2. Hodgkin Dışı Lenfoma (tıpta Non-Hodgkin Lenfoma/NHL olarak adlandırılır olguların yaklaşık %75'ini oluşturur).

Bir yıl içerisinde yaklaşık 7 bin kişiye lenfoma tanısı konulmuştur. Non-Hodgkin lenfomalar hem erkeklerde hem de kadınlar da ilk on kanser türü içinde yer almaktadır. Çocukluk çağı kanserlerinin ise %15'ini oluşturmakta ve ikinci sırada yer almaktadır.

Lenfomaların genel olarak 80'den fazla alt tipi vardır ve her birinin klinik tedavisi de farklılık gösterir.

Lenfomaların kesin nedeni bilinmemektedir. Bununla birlikte, çeşitli risk faktörleri lenfoma gelişme olasılığı ile ilişkilidir. Bu risk faktörleri şu şekilde sıralanabilir:

- Yaş:** Yaşlanmak, genel olarak lenfoma için önemli bir risk faktörüdür ve vakaların çoğu 50 yaş ve üstü kişilerde görülmektedir.
- Cinsiyet:** Genel olarak erkeklerde lenfoma görülme riski kadınlardan daha yüksekse de bazı alt tipler kadınlarda daha sık görülebilmektedir.
- Aile öyküsü:** Lenfomalı birinci derece bir akrabaya (ebeveyn, çocuk, kardeş) sahip olmanın, lenfoma geliştirme riskini artırabileceği kabul edilir.
- Bazı kimyasallara ve ilaçlara maruz kalma:** Bazı araştırmalar, benzen ve yabani ot ve böcek öldürücü maddeler gibi kimyasallara maruz kalmanın lenfoma riskini artırdığını düşündürmektedir. Kanser tedavisinde kullanılan bazı ilaçların da Hodgkin dışı lenfoma riskini artırdığı gözlenmiştir. Ancak bu durumun hastalığın kendisiyle mi ilgili yoksa tedavinin bir etkisi mi olduğu tam olarak belirlenmemiştir.
- Radyasyon maruziyeti:** Atom bombası ve nükleer reaktör kazalarından kurtulanlar üzerinde yapılan araştırmalar, bu kişilerin NHL, lösemi ve tiroid kanseri de dâhil olmak üzere çeşitli kanser türlerini geliştirme risklerinin arttığını göstermiştir. Hodgkin lenfoma gibi diğer bazı kanserler için radyasyon tedavisi gören hastalarda, yaşamın ilerleyen dönemlerinde NHL gelişme riski biraz artmaktadır. Bu risk hem radyasyon tedavisi hem de kemoterapi ile tedavi edilen hastalar için daha fazladır.
- Zayıflamış bir bağışıklık sistemine sahip olmak:** Çeşitli sebeplerle bağışıklık sistemlerini baskılayan ilaçlarla tedavi edilenler, HIV'le enfekte kişiler, bazı

sendromal hastalıklara sahip olanlar gibi zayıflamış bağışıklık sistemine sahip bireylerde NHL riski artmaktadır.

- g. Otoimmün Hastalıklar:** Romatoid artrit, sistemik lupus eritematozus, Sjögren hastalığı, çölyak hastalığı (glütene duyarlı enteropati) ve diğer bazı otoimmün hastalıklar, artan NHL riski ile ilişkilendirilmiştir.
- h. Bazı enfeksiyonlar:** İnsan T-hücresi lenfotropik virüsü (HTLV-1) ile enfeksiyon, Epstein-Barr virüsü (EBV) ile enfeksiyon, insan herpes virüsü 8 (HHV-8), Helicobacter pylori, Chlamydomphila psittaci, Campylobacter jejuni, Hepatit C virüsü (HCV) ile enfekte olmuş kişilerde lenfoma görülme riskinin arttığı gözlemlenmektedir.
- i. Vücut ağırlığı:** Diğer birçok kanserde olduğu gibi bazı çalışmalar aşırı kilolu veya obez olmanın NHL riskini artırabileceğini düşündürmektedir.
- j. Meme implantları:** Nadir olmakla birlikte, meme implantı olan bazı kadınlarda bir tür Anaplastik Büyük Hücreli Lenfoma (ALCL) geliştiği gözlemlenmektedir.

Lenfoma belirtileri ;

En sık görülen belirti boyun, koltuk altı ve kasık bölgelerindeki lenf bezelerinin ağrısız şişerek ele gelmesidir. Hastalarda diğer bulunabilen belirtiler ise şöyledir; sebebi tam açıklanamayan ateş, kilo kaybı, gece terlemesi, halsizlik, ciltte kaşıntıdır. Bu şikayetler, grip gibi başka hastalıkların seyrinde de görülebilir. Bu nedenle bu tür bulguları olan hastalarda lenfoma teşhisini ancak hekim koyabilir. Sayılan belirtilerin varlığı halinde hekime başvurulmalıdır.

Maalesef lenfomalar için erken tespite yönelik kabul edilmiş bir tarama metodu bulunmamaktadır. Bu nedenle kişilerin lenfoma belirtisi olabilecek belirtileri bilmeleri ve bu belirtileri tespit etmeleri durumunda bir sağlık kuruluşuna başvurmaları büyük önem taşımaktadır.

Lenfomanın tanısında en önemli basamaklar ayrıntılı öykü ve fizik muayenedir. Öykü ve muayenede şüpheli bulguların tespit edilmesi durumunda lenf nodu biyopsisi, kemik iliği biyopsisi, görüntüleme tetkikleri, kan sayımı, kan testleri, biyokimyasal incelemeler, Görüntüleme testleri (MRI taraması, PET taraması, X-ışınları) gibi ek tanı metotlarına başvurulur.

Hastalığın türlerine göre farklı tedavi yöntemleri mevcuttur. Kemoterapi, radyoterapi gibi klasik tedavi metotlarına ek olarak uygun hastalarda biyolojik tedaviler (monoklonal antikorlar), kök hücre nakli gibi yöntemlere de başvurulabilmektedir. Biyopsi ve hastalığın durumunu tespit amaçları dışında, cerrahi lenfoma tedavisinde nadiren kullanılmaktadır.

Her yıl 15 Eylül'de **Dünya Lenfoma Farkındalık Günü için çeşitli etkinlikler** düzenlenmektedir Dünya Lenfoma Farkındalık Günü, ilk kez 2004 yılında Lenfoma

Koalisyonu tarafından hastalığa yönelik bilgi eksikliğini gidermek, hastalık hakkında farkındalığı artırmak, hastaların ve bakım verenlerinin karşılaştığı duygusal ve psikososyal zorluklara dikkat çekmek amacıyla düzenlenmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de “*erken tanı ve tedavi hayat kurtarır*” prensibinden hareketle her yıl 15 Eylül gününü hastalığa yönelik dikkat çekmek, bilgilendirmek ve hastalık ve tedavisine ilişkin güncel durumu gözden geçirmek üzere etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda temel mesajlar aşağıda yer almaktadır.;

- Vücudunuzda olağan dışı değişiklikler hissettiğinizde, beklemeyin!
- Alışılmadık ve süreklilik gösteren bulgularınız varsa hemen en yakın sağlık kuruluşuna başvurun!
- Fark ettiğiniz bulgular her zaman kansere yönelik olmayabilir, ancak güvende olmak üzgün olmaktan iyidir!
- Kanser ne kadar erken teşhis edilirse sonuç o kadar iyi olur.

Lenfoma olasılığını arttırabilen risk faktörlerini tanıyın!

- Yaş ve genetik faktörler
- Bağışıklık sistemi zayıflığı
- Helikobakter pilori ile HIV gibi virüs ve enfeksiyonlar
- Radyasyon, bazı tarım ilaçları ve kimyasal türlerine maruz kalmaya neden olan çevresel koşullar
- İmplantlar
- Otoimmün koşullar